

Sygn. akt I C 116/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 02 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodnicząca: Sędzia SO Joanna Składowska

Protokolant: staż. Magdalena Kierniakiewicz

po rozpoznaniu w dniu 02 kwietnia 2015 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa W. S.

przeciwko Skarbowi Państwa – (...) Zarządowi (...) w B.

o odszkodowanie

I. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – (...) Zarządu (...) w B. na rzecz powódki W. S. kwotę 14 530 (czternaście tysięcy pięćset trzydzieści) złotych, z ustawowymi odsetkami od dnia 15 maja 2012r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od powódki W. S. na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa 3 022 (trzy tysiące dwadzieścia dwa) złote z tytułu częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IV. nakazuje pobrać od pozwanego Skarbu Państwa – (...) Zarządu (...) w B. na rzecz Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 393 (trzysta dziewięćdziesiąt trzy) złote z tytułu zwrotu wydatków;

V. nakazuje ściągnąć z zasądzanego na rzecz powódki w pkt I świadczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 4 523,38 (cztery tysiące pięćset dwadzieścia trzy i 38/100) złotych z tytułu zwrotu wydatków.

Sygn. akt I C 129/12

UZASADNIENIE

W pozwie skierowanym do Sądu Okręgowego w Sieradzu w dniu 13 kwietnia 2012r. (data wpływu), sprecyzowanym na rozprawie w dniu 2 kwietnia 2015r., powódka wносиła o zasądzenie od Skarbu Państwa - (...) Zarządu (...) w B. na jej rzecz kwoty 183 679 złotych, z ustawowymi odsetkami od dnia 15 maja 2012r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu wg obowiązujących norm.

Roszczenia powódki wynikały z wprowadzenia uchwałą Sejmiku Wojewódzkiego na obszarze obejmującym jej nieruchomości strefy ograniczonego użytkowania.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana - Skarb Państwa (...) Zarząd (...) w B., zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki kosztów procesu, podnosząc między innymi, że strona powodowa nie dowiodła, a nawet nie uprawdopodobniła spadku wartości

nieruchomości, a tym bardziej istnienia związku przyczynowego pomiędzy wprowadzeniem uchwały a rzekomą utratą wartości.

Odnosząc się do kwestii dochodzonego odszkodowania z tytułu kosztów rewitalizacji akustycznej budynków, pozwany podkreślał, że należy zbadać, czy przed wejściem w życie uchwały wprowadzającej strefę ograniczonego użytkowania budynek spełniał normy prawa budowlanego (odpowiedź na pozew – k. 43 - 51).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka W. S. jest właścicielką:

- nieruchomości położonej w miejscowości D. gm. B., składającej się z działek o nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Łasku V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...),

- nieruchomości położonej w miejscowości D. gm. B., składającej się z działek o nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Łasku V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...),

- nieruchomości położonej w miejscowości S. gm. B., składającej się z działki o nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Łasku V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...),

Właścicielami wymienionych w pozwie działek o nr (...) położonych w miejscowości D. są S. A., A. S., i K. S..

(bezsporne, odpisy ksiąg wieczystych- k. 155 - 185)

W dniu 09 lutego 2010r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę

Nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania lotniska Ł.

(Dz. U. Woj. (...) Nr 2010.88.689 z 29 marca 2010 roku). Przedmiotowa uchwała weszła w życie 12 kwietnia 2010r.

Na jej podstawie obszar ograniczonego użytkowania został podzielony na dwa podobszary oznaczone symbolami A (podobszar, którego granicę wewnętrzną wyznacza granica terenu lotniska, zewnętrzną natomiast wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy - przedział czasu od godz. 22.00 do 6.00 - wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 50$ dB) i podobszar B (granice wewnętrzną wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy, wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 50$ dB, zewnętrzną granicę podobszaru B wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy, wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 45$ dB).

Uchwała Sejmiku Województwa (...) Nr (...) ogranicza właścicieli działek położonych w obszarze ograniczonego użytkowania w ten sposób, że nie mogą oni skutecznie dochodzić zaniechania emisji hałasu przez lotnisko. Ponadto w obszarze A wymieniona uchwała wprowadziła zakaz (§ 8, § 9):

- przeznaczania terenu pod zabudowę mieszkaniową jedno i wielorodzinną, zagrodową i zamieszkania zbiorowego oraz mieszkaniowo – usługową,

- tworzenia terenów rekreacyjno – wypoczynkowych,

tworzenia stref ochronnych „A” uzdrowisk,

- przeznaczania terenu pod budowę: szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,

- budowy budynków jedno i wielorodzinnych oraz zamieszkania zbiorowego, zagrodowych, mieszkaniowo – usługowych, szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,

- zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w całości lub części na budynki mieszkalne jedno i wielorodzinne oraz zamieszkania zbiorowego, mieszkaniowo – usługowego oraz na zabudowę zagrodową i na szpitale, domy opieki społecznej oraz obiekty związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

W podobszarze A dopuszcza się zmianę sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na cele mieszkaniowe oraz budowę nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych jako towarzyszących innym funkcjom, na warunkach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu miejscowego na warunkach określonych w decyzji o warunkach zabudowy (§10).

Natomiast w obszarze B wprowadzono zakazy:

- tworzenia stref ochronnych „A” uzdrowisk,
- przeznaczenia terenu pod budowę: szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, działających w porze nocy,
- zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w całości lub części na szpitale, domy opieki społecznej oraz obiekty związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, działające w porze nocy.

W § 11 uchwały wprowadzono także następujące wymagania techniczne dotyczące budynków:

- w budynkach nowo projektowanych należy zapewnić izolacyjność ścian zewnętrznych, okien, drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów, zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych,
- w budynkach istniejących należy zastosować zabezpieczenia zapewniające izolacyjność ścian zewnętrznych, okien, drzwi ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów, zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych.

(dowód: opinia biegłego z zakresie szacowania nieruchomości K. N. wraz z załącznikami - k. 100 - 195)

Gmina B. nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego, co wynika z art. 87 ust. 3 ustawy z 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz. U. z 2012r. poz. 647 z późn. zm.), na podstawie którego obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone przed dniem 1 stycznia 1995r. wygasły w dniu 31 grudnia 2003r. Aktualnie obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy przyjęte uchwałą Rady Gminy w B. nr V/38/07 z 15 lutego 2007r. Z informacji w nim przedstawionych wynika, że według aktualnych uwarunkowań przedmiotowa nieruchomość usytuowana jest na różnych obszarach:

- północna część działki (...) oraz południowa część działki (...) znajdują się w obszarze pasa przydrogowego o głębokości 75 m od drogi, określonego jako obszar zabudowy mieszkaniowej z towarzyszącymi usługami nieuciążliwymi (w tym usługi publiczne) oraz zabudowa letniskowa i zabudowa zagrodowa oznaczona symbolem Mr,
- pozostałe części nieruchomości powódki to gruntu rolne oznaczone symbolem R, łąki i pastwiska - trwale użytki zielone oznaczone symbolem Rz oraz lasy - Lz.

(...) powódki znajdują się:

- poza obszarem ograniczonego użytkowania: działka nr (...), północno - wschodni skraj działki (...) oraz południowa część działki (...),

- w obszarze ograniczonego użytkowania w podobszarze A: północna część działki rolnej nr (...),

- w obszarze ograniczonego użytkowania w podobszarze B: pozostały obszar nieruchomości.

(dowód: opinia biegłego z zakresie szacowania nieruchomości K. N. wraz z załącznikami - k. 100 - 195)

Zabudowania znajdują się na działce nr (...). Zabudowę stanowi murowany budynek mieszkalny, murowany budynek gospodarczy oraz drewniana stodoła. Teren jest uzbrojony w energię elektryczną i wodociąg, z przyłączami do działek zabudowanych. Działka jest ogrodzona w ramach siedliska. Pozostała jej część jest użytkowana rolniczo.

Wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych budynku mieszkalnego powódki, wynikające z uchwały Sejmiku Województwa (...) Nr (...) są spełnione i nie jest konieczne wykonanie żadnych prac prowadzących do zwiększenia izolacyjności akustycznej. Prac takich nie wykonywano również po wejściu w życie uchwały.

(dowód: opinia biegłych z Politechniki (...) w zakresie akustyki budowlanej - k. 236 - 248)

Utrata wartości nieruchomości na skutek wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania dotyczy działek:

- części działki siedliskowej nr (...) o powierzchni 0,1430 wraz z wybudowanymi na niej budynkami - 11 680 złotych,

- części działki nr (...) o powierzchni 0,1300 ha z dopuszczalną uprzednio zabudową mieszkaniową według studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy - 2 850 złotych.

(dowód: opinia biegłego z zakresie szacowania nieruchomości K. N. wraz z załącznikami - k. 100 - 195)

Żadna kwota nie została z tego tytułu wypłacona.

(niesporne)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie dowodów z powołanych dokumentów, których prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd nie znalazł żadnych podstaw, by czynić to z urzędu. Ponadto wykorzystano sporządzone na potrzeby niniejszego postępowania opinie biegłych. Opinie te są jasne, wewnątrznie niesprzeczne oraz naukowo i logicznie uzasadnione. Zostały wydane po dokonaniu oględzin nieruchomości i analizie dotyczących ich stanu prawnego dokumentów, z uwzględnieniem zasad fachowej wiedzy i doświadczenia zawodowego.

Biegli w opiniach uzupełniających lub ustnych odpowiedzieli na wątpliwości i pytania stron, w sposób należyty ustosunkowali się do stawianych zarzutów i w sposób wyczerpujący wyjaśnili i uzasadnili, a w konsekwencji również podtrzymali swoje wcześniejsze stanowiska. Sąd nie dostrzegł przy tym żadnych czynników osłabiających zaufanie do wiedzy biegłych i ich bezstronności, ani żadnych ważnych powodów, które zmuszałyby do dopuszczenia dowodu z opinii innych specjalistów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001r. (Dz. U. z 2008 roku Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę. Szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Przesłankami wynikającej z powyższej regulacji odpowiedzialności są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania

z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości i związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą.

W niniejszej sprawie powódka wskutek wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, obejmującego część stanowiących jej własność nieruchomości poniosła szkodę polegającą na ograniczeniu w sposobie korzystania z gruntów przewidzianych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, a w konsekwencji zmniejszeniu ich wartości. W przypadku odpowiednich części nieruchomości zlokalizowanych w podobszarze B następstwem wejścia w życie uchwały jest zmniejszenie popytu. Wskazać należy także, że w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania pozostaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści uchwały o utworzeniu obszaru (zwłaszcza dotyczących ograniczeń zabudowy), lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie rozporządzenia doszło do zawężenia granic własności (art. 140 kc w zw. z art. 144 kc), a tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania. Powódka nie może bowiem skutecznie dochodzić zaniechania immisji w postaci generowania przez lotnisko nadmiernego hałasu, czyli realizować uprawnień związanych z podejmowaniem działań ochronnych wobec swojej własności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 18 listopada 2010 r., I ACa 884/10, lex 756735).

Brak jest natomiast ograniczeń i spadku wartości w odniesieniu do gruntów określonych w studium jako rolne oznaczone symbolami R, Rz i Lz.

Wobec powyższego oraz mając na uwadze opinię biegłego rzeczoznawcy K. N., Sąd Okręgowy ustalił wartość szkody z tego tytułu na kwotę 14 530 złotych.

Stosownie do treści art. 136 ust. 3 w/w ustawy, w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w przepisie art. 129 ust. 2 ustawy, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki.

Uchwała Sejmiku Województwa (...) nr (...) wprowadziła wymóg zastosowania w istniejących budynkach zabezpieczeń zapewniających izolacyjność ścian zewnętrznych, okien, drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów, zgodnie

z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych. Obowiązek naprawienia szkody polega zatem na uiszczeniu odpowiedniej sumy pieniężnej, odpowiadającej wartości prac koniecznych do wykonania wskazanych nakładów rewitalizacyjnych.

W związku z ustaleniem, że wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych budynku mieszkalnego powódki, wynikające z uchwały Sejmiku Województwa (...) Nr (...) są i były spełnione w dacie wejścia w życie uchwały i nie jest konieczne wykonanie żadnych prac prowadzących do zwiększenia izolacyjności akustycznej, stwierdzić należy brak po stronie powódki szkody z tego tytułu.

W związku z tym Sąd uznał, iż powódce przysługuje odszkodowanie w łącznej wysokości 14 530 złotych. W pozostałej części zaś powództwo podlegało oddaleniu.

O odsetkach od zasądzzonego roszczenia Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 kc, zasądzając je, zgodnie z żądaniem, od dnia 15 maja 2012 roku, który przypadał już po doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu. Termin spełnienia świadczenia odszkodowawczego nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, jego wymagalność należy określać zgodnie z art. 455 kc, a więc niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania zobowiązania. Zatem roszczenie odszkodowawcze staje się pieniężnym po skonkretyzowaniu jako żądania zapłaty określonej sumy. Opóźnienie w zapłacie po takim wezwaniu rodzi roszczenie o zasądzenie odsetek ustawowych, zgodnie z art. 481 § 1 kc. Żaden przepis ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku prawo o ochronie środowiska (art. 129 – 136), która stanowi podstawę odpowiedzialności pozwanego, nie przewiduje konieczności ustalenia przez sąd wysokości odszkodowania. Wyrok sądu w tym zakresie nie ma charakteru konstytucyjnego, nie jest zatem źródłem zobowiązania pozwanego do zapłaty,

pozostaje nim ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Szkada powstaje w dacie wejścia w życie uchwały wprowadzającej strefę ograniczonego użytkowania i w sprawie niniejszej brak jest podstaw do przyjęcia, że ustalona kwota odszkodowania odbiega w jakimkolwiek stopniu od wartości szkody właśnie z tej daty, co mogłoby stanowić podstawę zasądzenia odsetek od daty wyrokowania.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art 100 kpc, stosownie do wyniku sprawy (powódka wygrała sprawę w 8 %), zasądzając od powódki na rzecz zastępcy pozwanego zwrot części poniesionych kosztów pełnomocnictwa w wysokości 3 022 złotych. Całość kosztów poniesionych przez strony to: wynagrodzenia pełnomocników obu stron - po 3 600 złotych, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 złotych (powódka).

O zwrocie wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa (powódka korzystała ze wolnienia od kosztów sądowych), Sąd orzekł na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nakazując je pobrać od pozwanego stosownie do wyniku sprawy, tj. w 8 % - 393 złote. Zgodnie bowiem z treścią art. 94 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Skarb Państwa nie ma obowiązku ponoszenia jedynie opłat sądowych, co nie dotyczy poniesionych w toku procesu wydatków. W pozostałej części - 4 523,38 złotych nakazano ściągnięcie wydatków z zasądzonych na rzecz powódki roszczenia.

Sąd nie znalazł natomiast podstaw do zastosowania w sprawie, zgodnie z postulatem powódki, art. 102 kpc i odstąpienia od obciążenia W. S. obowiązkiem zwrotu kosztów przeciwnikowi oraz Skarbowi Państwa. Uzasadniając wniosek w tym zakresie powódka powoływała się na swoją trudną sytuację materialną. Tymczasem w orzecznictwie sądowym i piśmiennictwie utrwalila się wykładnia, zgodnie z którą zastosowanie przez sąd wskazanego przepisu powinno być oceniane z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego, w całokształcie okoliczności, które uzasadniają odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem postępowania, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zalicza się np. charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, do drugich - sytuację majątkową i życiową strony. Tym niemniej za utrwalony w doktrynie i judykaturze uznać należy pogląd, zgodnie z którym sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi podstawy zwolnienia od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (J. Bodio, J. Domendecki, A. Jakubecki, O. Marcewicz, P. Telenga, M.P.Wójcik: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Oficyna, 2008, wyd. III, postanowienie SN z dnia 11 sierpnia 2010r., II PZ 21/10, LEX nr 661507). Zważyć nadto jeszcze należy, iż jak wynika z treści art. 108 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zwolnienie od kosztów procesu oparte na ustaleniu, iż strona nie może ich pokryć bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego, nie uchyla odpowiedzialności za wynik sporu w stosunku do przeciwnika procesowego. Oznacza to, że przyczyny usprawiedliwiające ubieganie się przez stronę o zwolnienie od kosztów sądowych nie wystarczą, by wyłączyć działanie ustanowionej w art. 98 § 1 kpc reguły, że ten kto przegrał spór zwraca koszty procesu temu, czyje racje zostały uznane za słuszne (por. postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2007 r., V CSK 292/06, niepubl. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07 niepubl., Postanowienie SN z dnia 11 lutego 2010 r., I CZ 112/09, LEX nr 564753).

Odnoszą się zaś do wysokości dochodzonego roszczenia należało zauważyć, iż powódka przed wszczęciem procesu nie wystąpiła do strony pozwanej o wypłatę świadczeń i nie podjęła nawet próby jakiegokolwiek weryfikacji prawidłowości wyliczenia żądanej sumy odszkodowania, choćby przez skorzystanie z prywatnej opinii rzeczoznawcy majątkowego, czy też specjalisty z zakresu budownictwa lub jakakolwiek analizę rynku lokalnego. Weryfikacja dokonywana przez Sąd wymagała przeprowadzenia kosztownych dowodów, w tym opinii Politechniki Wrocławskiej na okoliczność izolacyjności akustycznej budynku, która podważyła twierdzenia powódki o konieczności wykonania jakichkolwiek prac, a zatem istnienie związanej z tym szkody. W ocenie Sadu przerzucanie tych kosztów na ogół podatników nie znajduje w tej sytuacji żadnego uzasadnienia. Należy też zauważyć, że pomniejszenie przyznanej powódce

kwoty o część kosztów procesu jest w znacznej mierze kompensowane naliczanymi za jego czas trwania odsetkami, wynoszącymi na dzień wyrokowania 5 243,14 złotych.

Sąd natomiast, co należy podkreślić, na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, odstąpił od ściągnięcia z zasądanego na rzecz powódki świadczenia opłaty sądowej od nieuwzględnionej części powództwa wynoszącej 8 458 złotych, mając na względzie okoliczność, że zabieg ten de facto pozbawiłby W. S. jakiegokolwiek zaspokojenia roszczeń odszkodowawczych.